

FIȘA DISCIPLINEI
PSIHOPEDAGOGIA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI VIZUALE

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA "OVIDIUS" DIN CONSTANȚA
1.2 Facultatea	PSIHLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
1.3 Departamentul	PSIHLOGIE, ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.4 Domeniul de studii:	ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.5 Ciclul de studii:	LICENTA
1.6 Programul de studii:	PSIHOPEDAGOGIE SPECIALĂ
1.7 Anul universitar	2022-2023

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	PSIHOPEDAGOGIA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI VIZUALE						
2.2 Cod disciplină	PPS3201						
2.3 Titularul activităților de curs	LECTOR UNIV.DR. DAMIAN MIRCEA TOTOLAN						
2.4 Titularul activităților aplicative	LECTOR UNIV.DR. DAMIAN MIRCEA TOTOLAN						
2.5 Anul de studii	III	2.6 Semestrul	2	2.7. Tipul de evaluare	examen	Regimul disciplinei	DS/DI

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore activități directe pe săptămână						4	din care: 3.2 curs	2	3.3 aplicații	2
3.4 Total ore activități directe pe semestru						56	din care: 3.5 curs	28	3.6 aplicații	28
3.7 Total ore de studiu individual										69
Distribuția fondului de timp										
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe										20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren										20
Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri										20
Tutorial										5
Examinări										4
Alte activități										
3.8 Total ore pe semestru										125 (3.4 + 3.7)
3.9. Numărul de credite										5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Fundamentele psihopedagogiei speciale
4.2 de competențe	Cunostințe de operare pe calculator și în mediul online

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs, dotată cu laptop, videoproiector și software adecvat (Power Point, Word)
5.2. de desfășurare a seminarului	Sală de curs, dotată cu laptop, videoproiector și software adecvat (Power Point, Word)

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	• Operarea cu concepte fundamentale în domeniul psihopedagogie specială • Proiectarea și realizarea unui demers de cercetare în psihopedagogia specială • Evaluarea critică a situațiilor problematice și a soluțiilor posibile în psihopedagogia specială • Evaluarea psihopedagogică a individului, grupului și organizației • Proiectarea și realizarea intervențiilor educative-compensator-terapeutice • Relaționarea și comunicarea interpersonală specifică domeniului psihopedagogiei speciale
Competențe transversale	• Exercițarea sarcinilor profesionale conform principiilor deontologice specifice în exercitarea profesiei • Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice • Autoevaluarea nevoilor de formare continuă în vederea adaptării competențelor profesionale la dinamica contextului social

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Incadrarea psihopedagogiei persoanelor cu dizabilități vizuale în contextul disciplinelor psihopedagogice, educationale și sociologice, vizând cunoașterea personalității, educația-compensator-terapeutică și integrarea socială a persoanelor cu dizabilități vizuale.
7.2 Obiectivele specifice	1. Cunoașterea termenilor de specialitate ai domeniului. 2. Identificarea diferitelor tulburări ale funcției vizuale și cunoașterea modalităților de diagnostic prin examinarea principalilor indici funcționali. 3. Cunoașterea mecanismelor compensatorii specifice. 4. Identificarea și combaterea repercursiunilor negative ale deficienței vizuale asupra dezvoltării fizice și psihice a ambliopilor și nevazatorilor. 5. Stabilirea obiectivelor educationale în munca școlară cu persoanele cu dizabilități vizuale. 6. Cunoașterea strategiilor didactice adecvate acestei activități. 7. Aplicarea unor tehnici de educație vizuală. 8. Cunoașterea tehnicii orientării și deplasării în spațiu a nevazatorilor 9. Stabilirea unei realități educativ-terapeutice care să combată stările de anxietate, insecuritate și frustrare ale elevilor cu dizabilități vizuale.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Număr ore alocate
1. Noțiuni fundamentale ale psihopedagogiei persoanelor cu dizabilități vizuale (tiflopsihopedagogie) - deficiența vizuală între normalitate și anormalitate - psihopedagogia persoanelor cu deficiențe de vedere: știința de ieri și de azi; obiectul de studiu - scurte incursiuni istorice - cercetări teoretice și aplicative în psihopedagogia persoanelor cu deficiențe de vedere actuală	Prezentare orală + multimedia	2 ore

2. Dizabilitatea de vedere in contextul stiintific si taxonomic - acceptiuni conceptuale ale dizabilităților vizuale din perspectiva medico-oftalmologica, psihologica si educationala - indicii functionali ai vederii - anatomia si fiziologia analizatorului vizual - clasificarea dizabilităților vizuale; nosologia oftalmologica		2 ore	
3. Etiologia dizabilităților vizuale - importanta cunoasterii etiologiei multifactoriale a dizabilităților vizuale - multicausalitatea dizabilitățilorlor vizuale - principalele boli oftalmologice responsabile in instalarea dizabilităților vizuale		2 ore	
4. Depistare, diagnoza si interventie compensator-recuperatorie in dizabilitatea vizuala - depistarea precoce si diagnosticul dizabilităților vizuale - diagnoza tipului si gradului dizabilităților vizuale prin investigatii functionale - psihodiagnoza scolara, modalitate de cunoastere a elevului cu dizabilitate vizuală - frecventa dizabilităților vizuale si prevenirea instalarii consecintelor negative ale acestora asupra dezvoltarii de ansamblu a copilului - Compensarea, premiză si modalitate de sustinere si crestere a functionalitatii vederii slabe cu repercursiuni pozitive asupra persoanelor cu dizabilități vizuale (definitii, tipuri de compensare specifice)		4 ore	
5. Problematica dezvoltarii persoanelor cu dizabilități vizuale - particularitati si consecinte ale dizabilităților vizuale in plan neurofiziologic si psihofiziologic la ambliopi si nevazatori - particularitati si consecinte ale dizabilităților vizuale in plan fizico-somatic - particularitati si consecinte ale persoanelor cu dizabilități vizuale in plan senzorial-perceptiv - specificul reprezentarilor la ambliopi si nevazatori - functionalitatea proceselor psihice superioare: gandirea, memoria, imaginatia, limbajul la ambliopi si nevazatori - atentia si procesele reglatorii in contextul dizabilităților vizuale - dezvoltarea socio-afectiva si a personalitatii - aspecte particulare ale persoanelor cu dizabilități vizuale		4 ore	

6. Interventia educationala si terapii specifice pentru compensarea si recuperarea persoanelor cu dizabilități vizuale - educatia vizuala si rolul ei in compensarea si cresterea functionalitatii vederii slabe - obiective generale si specifice ale educatiei vizual-perceptive - principii metodice - stimularea vizuala timpurie		4 ore	
7. Formarea competentelor si compensarea (proponeri de exercitii) - exercitii de optimizare a indicilor functionali ai vederii - exercitii de educatie si compensare polisenzoriala (educatie tactilkinestezica, educatie auditiva, educatie gustativa si olfactiva, antrenament vizual complex) - compensarea tehnica - compensarea afectiva - exersarea proceselor psihice in sensul compensator al vederii slabe - interventii recuperativ-compensatorii structurate pe criterii nosologice		2 ore	
8. Copilul nevazator - modalitati de facilitare a formarii autonomiei personale si a integrarii optime in comunitate - terapia psihomotricitatii (cunoasterea schemei corporale, formarea de abilitati motorii, a mobilitatii si orientarii spatiale) - modalitati de socializare si castigarea autonomiei personale a copilului prescolar nevazator - programe de terapie complexa si integrata pentru elevul nevazator		2 ore	
9. Elemente de tiflodidactica - invatamant special versus invatamant integrat pentru elevii cu dizabilități vizuale - specificul invatamentului tiflopedagogic - invatare scolara si specificul insusirii cunostintelor de catre elevii cu dizabilități vizuale - strategii didactice in procesul de invatamant pentru elevii cu dizabilități vizuale - metodologia scrierii in Braille si elemente de tiflografie - un model de invatare pentru elevii cu dizabilități vizuale din gimnaziu: invatarea actional-terapeutica - grupul tiflopedagogic si rolul lui terapeutic in integrarea elevilor cu dizabilități vizuale - functia terapeutica a relatiei educationale si rolul profesorului terapeut in instruirea si educarea elevilor cu dizabilități vizuale		4 ore	
10. Integrarea scolara si socioprofesionala a		2 ore	

persoanelor cu dizabilități vizuale - normalizare si calitatea vietii persoanelor cu dizabilități vizuale - recuperare , protectie si integrare socială - tendinte actuale in tiflopsihopedagogie in Romania si in lume - profesionalizarea persoanelor cu dizabilități vizuale - legislatie specifica			

Bibliografie :

1. Ghergut. A. (2006). *Psihopedagogia persoanelor cu cerinte speciale. Strategii diferite si incluzive in educatie*. Iasi: Polirom.
2. Gherguț. A. (2013). *Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice*. Ed. A III-a. Iași: Polirom.
3. Gherguț. A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Iași: Polirom.
4. Ionescu. Ș. (coord.) (2013). *Tratat de reziliență asistată*. București: Ed. Trei.
5. Mara. D. (2009). *Strategii didactice în educația incluzivă*. București: E.D.P.
6. Marin. E. (2020). *Formarea cadrelor didactice pentru perspectiva sistemului educațional incluziv*. București: Ed. Univ. Din București.
7. Stănică, I., Popa, M., Popovici, D.V., Rozorea, A., Mușu, I. (1997). *Psihopedagogie specială. Deficiențe senzoriale*. Ed. Pro Humanitate.
8. Ștefan, M. (2001). *Psihopedagogie specială. Deficienta de vedere*. Bucuresti: Editura PRO HUMANITATE.
9. Roșan, A. (coord.) (2015). *Psihopedagogie specială: modele de evaluare și intervenție*. Iași: ed. Polirom.
10. Rozorea, Anca (2003). *Deficiențele senzoriale din perspectiva psihopedagogiei speciale. Psihopedagogia deficienților de vedere*. Constanța: Ed. Ex. Ponto.
11. Verza, E. (1998). *Psihopedagogie specială. Manual pentru clasa a XIII a, școli normale*. București: E.D.P.
12. Verza, F. E. (2002). *Introducere în psihopedagogia specială și în asistența socială*. București: Ed. Fundației Humanitas.
13. Verza, E., Verza, E.F. (2011). *Tratat de psihopedagogie specială*. București. Ed. Universității din București.
14. Vrăsmaș, T. (2004). *Școala și educația pentru toți*. București: Ed. Miniped.
15. Vrăsmaș, T. (2007). *Psihopedagogia deficienților de vedere*. Constanța: Ovidius University Press.
16. Vrăsmaș, T. (2015). *Cerințele speciale și dizabilitatea în educație, o perspectivă internațională*. București: E.D.P.
17. Vrăsmaș. T., Vrăsmaș. E. (coord.).(2021). *Pe drumul spre educația incluzivă în România*. București: Ed. Universitară.
18. *** (2004). *Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății (CIF)*. București: Ed. MarLink.
- 19.
20. *** (trad.). (2016). *DSM V – Manual de diagnostic și clasificare statistică a tulburărilor mintale-ediția a V-a*. București : Ed. Medicală Callisto.

8.2 Seminar / Laborator/Lucrări practice	Metode de predare	Număr ore alocate	Metod
1. Cercetari teoretice si aplicative in tiflopsihopedagogia actuala	Dezbateri. Aplicatii. Studii de caz	2 ore	
2. Anatomia si fiziologia analizatorului vizual		2 ore	
3. Principalele boli oftalmologice responsabile in dizabilitățile vizuale		2 ore	

4. Clasificarea și etiologia dizabilităților vizuale;		2 ore	
5. Indicii funcționali ai vederii		2 ore	
6. Depistare, diagnoză și compensare la ambliopi și nevăzători		2 ore	
7. Particularități ale dezvoltării psihice a persoanelor cu dizabilități vizuale		2 ore	
8. Educația vizuală și rolul ei în compensarea și creșterea funcționalității vederii slabe		2 ore	
9. Exerciții de optimizare a indicilor funcționali ai vederii ; exerciții de educație și compensare polisenzorială (educație tactilkinestezică, educație auditivă, educație gustativă și olfactivă, antrenament vizual complex)		2 ore	
10. Copilul nevazator - modalități de facilitare a formării autonomiei personale și a integrării optime în comunitate		2 ore	
11. Compensare tehnică		2 ore	
12. Invatamant special versus invatamant integrat pentru elevii cu dizabilități vizuale - specificul invatamentului tiflopedagogic		2 ore	
13. Strategii didactice în procesul de invatamant pentru elevii cu dizabilități vizuale		2 ore	
14. Metodologia scrierii în Braille și elemente de tiflografie		2 ore	
9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului			
Un absolvent trebuie să-și formeze un limbaj de specialitate în domeniul psihopedagogiei persoanelor cu dizabilități vizuale, să cunoască principalele metode și tehnici de educație compensatorie și modalitățile de integrare socială a persoanelor cu dizabilități vizuale.			

10.Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea notiunilor și sintagmelor fundamentale	Evaluare orală pe parcursul semestrului	10%

10.5 Seminar / laborator/lp/stagii	Realizarea și prezentarea unui proiect/referat	Evaluare scrisă	30%
	Evaluare orală din conținutul referatului/proiectului și tematica cursului	Evaluare orală	50%
		Punct din oficiu	10%
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea definiției, etiologiei și formele dizabilităților de vedere. Cunoașterea formelor de educație specială pentru elevi cu dizabilități de vedere. Cunoașterea a trei modalități de compensare tehnică și trei modalități de compensare psihopedagogică la persoanele cu dizabilități de vedere. Pe perioada de pandemie, evaluarea se va realiza în regim on-line pe platforma webex prin evaluarea prealabilă a referatului realizat pe parcursul semestrului și răspuns oral la întrebări din conținutul referatului și tematica cursului. Portofoliile vor fi trimise pe e-mail.			

Data completării
22.09.2022

Semnătura titularului de curs
... ..

Semnătura titularului de seminar
.....

Data avizării în Departament
30.09.2022

Semnătura directorului de departament
Lect. univ. dr. Mariana Floricica Călin

Decan,
Prof. univ. dr. Mircea Adrian Marica